

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

19.02.2025

м. Дніпро

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, начальником відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Оленою, провідним інженером з охорони та захисту лісу Відділу охорони і захисту лісів філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ТОКАР Яною, провідним інженером з охорони та захисту лісу Відділу охорони і захисту лісів філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України» КОВАЛЬОВОЮ Оксаною, начальником Новомосковського надлісництва філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ЗІДРОЮ Юрієм, лісничим Кочерезького лісництва ШВЕЦЕМ Віталієм, помічником лісничого Новомосковського лісництва МАРКОВОЮ Діною, лісничим Павлоградського лісництва ЧЕПУРНИМ Володимиром, лісничим Миколаївського лісництва МІЛОВИМ Олегом, лісничим Шульгівського лісництва ГАНЕНКО Світланою, лісничим Царичанського лісництва КУРИЛОМ Василем, було проведено з 17 по 19.02.2025 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Філія) з метою призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 191,38 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа підвиділу, гектарів		Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності
					загальна	у тому числі площа,можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар		
Кочерезьке	46	4	2,9		2,9	2,9	10СЗ+АБЗ	33	0,70	1А	16	20	215	3	
Кочерезьке (Павлоградське)	82	1	7,9		7,9	7,9	10СЗ	54	0,76	1А	23	24	390	3	
Всього по л-ву:			10,8		10,8	10,8									
Царичанське	18	5	13,0		13,0	13,0	10СЗ	51	0,70	1	20	22	265	2	
Царичанське	28	2	6,4		6,4	6,4	9СЗ1АКБ	59	0,70	1	21	26	300	2	
Царичанське	29	7	7,3		6,8	6,8	10СЗ	58	0,60	1	21	24	270	2	
Всього по л-ву:			26,7		26,2	26,2									
Шульгівське	29	1	33,5		30,6	30,6	10СЗ+АКБ	58	0,80	2	17	20	250	2	
Всього по л-ву:			33,5		30,6	30,6									
Миколаївське	20	2	10,0		10,0	10,0	10СЗ	51	0,7	1А	21	24	300	2	
Миколаївське	28	11	6,1		6,1	6,1	8СЗ2АКБ+КЛЯ	40	0,7	1	17	20	205	2	
Всього по л-ву:			16,1		16,1	16,1									
Новомосковське	71	17	13,5		13,5	13,5	10СЗ	62	0,7	1	21	28	310	2	

Новомосковське	73	8	7,8		7,8	7,8	10СЗ+АКБ	47	0,7	1А	20	26	285	2
Всього по л-ву:			21,3		21,3	21,3								
Павлоградське	22	15	5,5		5,5	5,5	10СЗ	70	0,6	2	19	20	225	2
Павлоградське	25	11	18,8		18,8	18,8	10СЗ	62	0,8	1	23	30	400	2
Павлоградське	26	10	23,0		22,3	22,3	10СЗ	62	0,8	1	21	24	345	2
Павлоградське	26	15	9,4		9,4	9,4	10СЗ+БРС	63	0,7	1А	26	28	410	2
Павлоградське	27	21	4,8		4,12	4,12	10СЗ	62	0,8	1	22	24	380	2
Павлоградське	28	22	1,6		1,6	1,6	10СЗ	53	0,9	1	20	22	365	2
Павлоградське	28	20	6,0		5,26	5,26	10СЗ	53	0,9	1	19	20	330	2
Павлоградське	34	3	12,3		12,3	12,3	10СЗ	65	0,6	2	19	28	225	2
Павлоградське	35	14	7,1		7,1	7,1	10СЗ	59	0,7	2	18	24	245	2
Всього по л-ву:			88,5		86,38	86,38								
РАЗОМ по філії:			196,9		191,38	191,38								
Всього необхідно ВСР по філії на загальній площі:			191,38											

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Новомосковського та Дніпровського надлісництва Філії, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись Санітарними правилами в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555.

Обстеженням встановлено:

Причини ослаблення соснових насаджень в усіх обстежених кварталах Кочерезького, Миколаївського, Новомосковського, Павлоградського, Царичанського та Шульгівського лісництвах зумовлені незадовільним загальним санітарним станом насаджень на момент обстеження. Несприятливі погодно - кліматичні фактори (відсутність опадів, порушення гідрологічного балансу, пошкодження лісовими пожежами та інше) спричинили ослаблення лісів, в результаті чого склалися оптимальні умови для розповсюдження та розмноження стовбурових шкідників і хвороб лісу, а також збільшенню природного відпаду, що переходить у патологічний.

На обстежених ділянках вищевказаних лісництв, присутні, переважно, дерева сосни V, рідше IV та VI категорії стану: дерева з яскраво - червоною хвою, з світло-зеленою або жовтуватозеленою та відсутньою хвою, які будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку.

При огляді дерев встановлено пошкодження стовбурів шкідниками з родини *Ipidae*: короїдами верхівковим та стенографом (шестизубчастим), малим та великим сосновими лубоїдами. Відмічено також пошкодження вусачами рагієм ребристим й кореневим коротковусим та златками, про що свідчать наявність лялькових колисочок та характерних ходів на стовбурах. На оглянутих деревах відшарування кори локальне та повне. Зустрічаються дерева зовні III категорії стану, в яких глиця зелена, а по стовбуру вже наявне локальне відшарування кори та личинкові ходи короїдів.

На стовбурах та відламаних гілках дерев V категорії стану спостерігались поодинокі замерзлі личинки златок, імаго верхівкового короїда та стенографа (весняної та літньої феногрупи). Також на окремих ділянках Кочерезького, Новомосковського, Павлоградського

та Шульгівського лісництв поодинокі спостерігалась «стрижка пагонів» - додаткове живлення лубоїдами.

Неприйняття швидких заходів з поліпшення санітарного стану в соснових насадженнях зумовить подальше поширення та масовий розвиток стовбурових шкідників по всій площі хвойних насаджень Філії. Стовбурові шкідники переносять спори з родини офіостомових грибів (*Ophiostoma*), які викликають враження деревини заболонною синьою гниллю (офіостом), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

На представлених для обстеження хвойних ділянках оглянутих лісництв, переважають дерева V категорії стану – свіжий сухостій. Тому важливим є оперативне вилучення свіжозаселених короїдами дерев з насаджень для зменшення чисельності стовбурових шкідників.

У Павлоградському лісництві квартал 28 виділ 20 відмічено часткове пошкодження соснового насадження низовою пожежею минулих років, що призвело до ослаблення насаджень, в яких, в наслідок погіршення комплексу природно - кліматичних умов (аномально висока весняно – осіння температура повітря) відбулась загибель дерев, розвиток хвороб лісу (ракові рани) і пошкодження стовбуровими шкідниками.

Окрім цього, по всіх лісництвах присутні поодинокі дерева з виразками раку-сірянки, які розрослись вздовж і по окружності стовбурів. В місцях розвитку виразки раку - сірянки, кора відшаровується та оголюється деревина, на поверхні якої накопичується живиця із зруйнованих смоляних ходів. У вибіркову санітарну рубку відбиратимуться дерева, де рана охоплює понад 1/2 периметра стовбура в нижній частині (нижче середини) крони або всохло понад 1/2 крони.

За візуальними ознаками на ділянці в Новомосковському лісництві квартал 73 виділ 8 виявлено ознаки ураження насадження кореневими гнилями, характерні для кореневої губки – це відмерлі, всихаючі дерева з діаметром, близьким до середнього, галявини, що оточуються дуже ослабленими (хворими), всихаючими деревами. У відмерлого коріння деревина легко розривається вздовж волокон. Коренева губка викликає строкату кореневу, комлеву, ядрову, ядрово – заболонну гниль хвойних порід.

Тому цю ділянку в кварталі 73 виділі 8 Новомосковського лісництва занести в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу як осередок корневих гнилей, а саме кореневої губки.

Таким чином, в обстежених лісових насадженнях Філії відмічається пошкодження дерев стовбуровими шкідниками: короїдами (верхівковим короїдом, короїдом стенографом (шестизубчастим)), великим та малими лубоїдами, вусачами, златками та із враженням насаджень хворобами лісу (поодинокі рак-сірянка, коренева губка – кв. 73 вид. 8 Новомосковського лісництва).

Характер всихання поодинокий та груповий верхівкового типу, ступінь всихання слабка та середня.

За результатами лісопатологічного обстеження лісових насаджень Філії ділянки в кварталі 46 виділі 4 Кочерезького лісництва, у кварталі 82 виділі 1 Кочерезького (Павлоградського) лісництва; кварталі 18 виділі 5, кварталі 28 виділі 2 Царичанського лісництва; кварталі 73 виділі 8 Новомосковського лісництва; кварталі 22 виділі 15, кварталі 26 виділі 10 та 15, кварталі 27 виділі 21, кварталі 28 виділі 20 та 22 Павлоградського лісництва – взяти на облік, як осередок комплексу стовбурових шкідників (короїди (верхівковий і стенограф (шестизубчастий), малий та великий соснові лубоїди), вусачі

(кореневий коротковусий, рагій ребристий), златки із занесенням в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Філії залишати дерева, які виконують важливі біоценологічні функції та дотримуватись показника повноти, встановленого для вибірових санітарних рубок, згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення насаджень у вибірову санітарну рубку не проведено.

Рекомендації та пропозиції:

1. В насадженнях, що втратили біологічну стійкість, пошкоджених стовбуровими шкідниками та вражених хворобами лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження шкідливих організмів у прилеглих насадженнях, здійснити заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням найефективніших методів та технологій відповідно до вимог встановлених «Санітарними правилами в лісах України».

2. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення вибіркової санітарної рубки на загальній площі 191,38 га.

3. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні Філії здійснювати моніторинг за поширенням шкідників лісу та проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме у весняний період розвішування гнізд для птахів. В осередках розмноження комах-камбіофагів викладати зрубані дерева, які будуть пастками для шкідників і вилучатимуться після заселення їх шкідниками (ловильні дерева).

4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів виконувати згідно вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27.07.1995р. №555.

Акт складений в 3-х примірниках:

1. Південно - Східному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства

2. Філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

3. ДСЛП «Херсонлісозахист»

Додаток: фотофіксація.

Головний лісопатолог
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Начальник відділу діагностики
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Олена ДОМАНЧУК

Провідний інженер ОЗЛ
філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Яна ТОКАР

Провідний інженер ОЗЛ
філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Оксана КОВАЛЬОВА

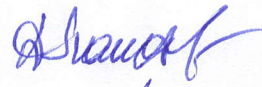
Начальник Новомосковського надлісництва
філії «Східний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Юрій ЗІДРА

Лісничим Кочерезького лісництва

Віталій ШВЕЦЬ

Помічник лісничого Новомосковського лісництва

Діна МАРКОВА

Лісничий Павлоградського лісництва

Володимир ЧЕПУРНИЙ

Лісничий Миколаївського лісництва

Олег МІЛОВ

Лісничий Шульгівського лісництва

Світлана ГАНЕНКО

Лісничий Царичанського лісництва

Василь КУРИЛО

ФОТОФІКСАЦІЯ

до акту лісопатологічного обстеження по філії «Східний лісовий офіс»
ДП «Ліси України» від 19.02.2025 року

Миколаївське лісництво

Кочерезьке лісництво

Новомосковське лісництво

Павлоградське лісництво

Павлоградське лісництво

Царичанське лісництво

Новомосковське лісництво

Павлоградське лісництво